

HETILAP

A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Előfizetési díj : **Vidékre postán**, vagy helyben házhoz hordatva : félévre (januártól június végeig) 3 ft. 30 kr. pp., vagy is 3 ft. 70 kr. uj pénz. Egész évre (januártól december végeig) 7 ft. pp., vagy is 7 ft. 40 kr. uj pénz.

VÉN LEÁNYOK.

Van a világban egy elő- vagy inkább balitélet — mely annyi bajnak, fájdalomnak és szerencsétlenségnek kútfeje, mikép valóban csodálkozni lehet, hogy annyi jeles írónő, annyi kitünő ember közt mint a mennyivel korunk dicsekedhetik, vagy legalább dicsekszik — többen nem akadtak, kik szót emeltek s hatalmasan küzdöttek volna, ezen előitélet ellen :

Hogy itt a balfogalomról akarunk szólni, mely szégyennek tartja, hölgyre nézve, ha férjhez nem megy, vagy a hogy eleink azt oly jellemzően szokták kifejezni : pártában marad, már czikkecskénk czime elárulta.

Valóban, csodálkozni lehet, hogy e században, mely mindenben, a mi az erkölcsi és szellemi dolgokat illeti, folytonos haladásával dicsekszik, mely tüzzel vassal háborút visel min-

den előitélet s balfogalom, — néha a józan ellen is; mely mindenkit felszabadítani s boldogítani igyekszik; — az emberek többsége, — a hölgyeket illetőleg, — egészen nyugodtan — balitélete mellett marad, s a szegény vén leányokról csak oly satyricus mosolylyal szól — mint pár száz évvel ezelőtt.

Vannak kivételek, s az igazán mivelte és jeles férfiú csak oly udvariasan beszélget — eszes leánynyal, mint eszes nővel, s az egyiket csak úgy megbecsüli mint a másikat; de általán véve ritka az ily kivétel, s a többség mindig csak a régi nótát fujja.

Azt szokták a vén leányoknak szeméire lobbantani, hogy hamisak, pletykák, irigyek stb. de nincsen-e elég nő is kiben e hibák találhatóak?

Önzéssel vádolják szegényeket, mintha az önzés nem volna oly általános hiba, hogy bizony kevés ember van, ki egészen mentnek mondhatja magát attól.

Aztán ugyan csalatkoznánk, ha azt hinnők, hogy a vén leányok többsége — azért maradt pártában, mivel nem volt alkalma férjhez menni; — sőt ha mindegyiknek életregénye — mert hol azaz élet, melynek regénye nincsen — föltárva volna szemeink előtt, alig ha nem látnók mikép a legtöbb előtt gyakran nyílt ez alkalom; de, hogy nem akarta azt használni, mivel nem szeretete azokat, kik megkérték kezét. És ha ez úgy van, nem volt-e magaviselete becsületesebb, tiszteletreméltóbb — mint azoké, kik mohón ragadják üstökén az első alkalmat, hogy főkötő alá juthassanak; vagy oly férfihoz mennek, kit nem is becsülnek, mivel ez gazdag vagy előkelő?

Mi legalább azt hiszszük, hogy ily gondolkozásért inkább tisztelni kellene akár melyik vén leányt, mintsem nevetségessé tenni.

E mellett van még valami, a mi sértő s nevetséges egyszersmint a meglett kora hajadonra nézve, a világ szokásaiban s ildomaiban; s ez azon örökös kiskorúság, — melyben tartatik.

Mig a tizenhat éves menyecske szabadon járhat s kelhet, egyedül jelenhet meg társaságban; addig a harmincz éves hajadon mellé a világ szokásai még mindig valami felügyelónét rendelnek akár a világban jelenjen meg, akár az utczán járjon; mintha még nem volna elég esze arra, hogy illendően s tisztességesen viselje magát.

Pedig tekintsük meg a dolgot kissé közelebről s látni fogjuk, mikép a könnyelmű fiatal nő sokkal több szerencsétlenséget okozhat körözetének, mint a hajadon, kiben

a könnyelműség hibája szinte meg van. A nő egyetlen könnyelmű lépése által szerencsétlenné teheti férjét, gyermekeit; — a leány csak maga magát; s még is az egyiknek teljes szabadságot adunk, a másikat még akkor is örizzük mint a gyermeket, midőn már elérte azon kort, melyben felügyelésre nincs többé szüksége — sőt olykor tizszer annyi esze van, mint annak, — ki rá fölgyel.

De a főök, — miért kellene föl hagyni azon nevetséges előítélettel hogy szegény férjhez nem menni — az: hogy e balfogalom számtalan rossz és szerencsétlen házasságnak oka; mert igen sok leányt csak a vén leány névtől félelem bir oly házasságra, melytől anélkül visszaretent volna; nincsen-e elég hölgy, ki inkább a szerencsétlenség karjai közé veti magát, mint hogy gúny vagy nevetség tárgya legyen?

Hogy e gyöngeség hiba, olykor bűn, nem tagadjuk; de az is igaz, hogy alig van mit az ember nehezebben tűrjön, mint a gúnyt; s mért követelnénk épen gyöngé hölgytől nagyobb lélekerőt mint a menyivel a legtöbb férfiú bír?

Ha férfiut kigúnyolni merészel más férfi, kihíja párbajra; de mit csináljon egy szegény hajadon, midőn megszégyenítik s kigúnyolják, ha nem is szavakkal, legalább tekintettel s mosolylyal?

Nincs egyéb fegyvere türelemnél s a mi elég baj — nyelvénél; mivel még a férreg is védeni igyekszik ha letapossák, csudae ha némely vén leány nyelve kissé hegyessé válik?

Tiszteljük, becsüljük a vén leányt épen oly mértékben mint a nőt, és mind azon apró hibák, melyeket a világ annyira szeret szemére vetni, lassanként elfognak tűnni, még azoknál is, kiknél valóban léteztek.

JÓSIKA JÚLIA.

R A G Y O G Ó Á B R Á N D O K . . .

Ragyogó ábrándok csalfa tüneménye
Vágyainknak tárgya e múló világon!
Elvakít, elámít, föllobogó fénye,
S kéjpedve függünk e kódpalotákon!

S itt keresi lelkünk, itt véljük találni
Azt a boldogságot:
Melyért lelkünk forró lánggal bírt hevülni
S álmainkba látott! —

Sose keressétek csillogó világban
A valódi kéjt, a földi üdvességet;
E ragyogó fény közt, e csillám sugárban
Elvakulhat a szem, a szív is kiéghet! —
Az a külsőségek fönn ragyogó fénye
Tudjátok-e hogy mi?!
Tünékeny káprázat csalfa tüneménye;
Egy mulandó semmi!

— Nézzetek a szívbe és ott keressétek!
Ott fogtok találni egy kicsinke lángot,
Mely a napnál bájosb sugárt hint felétek
És egy tündérazsú szebb világot alkot! —
Oh ismerjétek meg ezt a szebb világot;
— A fény elmaradhat;
Az emberi szívnek való boldogságot
Csak szerelem adhat!! —

RADVÁNYI PÁL.

M Á S O D I K S Z E R E L E M.

(Vége.)

Két év szállt el Meeta betegsége óta, a szülőkre nézve két gyötrelmes év, folytonos lelki küzdelmek között. Semmi módot nem hagyának kísérlet nélkül, hogy leányok borus emlékeit elfeledtethessék. Az egyesült államok minden nevezetesebb részeit beutazák vele, de e szórakozás hasztalan volt, mert egykori vidám mosolyát nem hozá meg.

Utolsó kísérletül európai körutat tervezte Clifton.

Eleinte ellenzeni akará ezt neje, félve, nehogy ezáltal Meetát, kinos multjára emlékeztessék, de a lányka jelenléte akadályoztatá őt, e feletti roszalását nyilvánítani, ki nemcsak bele egyezett, sőt még hévvel sürgeté a tervezett utat.

Néhány hét múlva London kikötőjében szállottak ki. Majd Franciaországot utazák be, összejárva a Provence gyönyörű vidékét; aztán Portugalliát és Spanyolországot keresék föl. Nápolyba azon időben érkezének meg, midőn Meeta, huszadik születési évnapját érte el.

Itt várták be a tél multját, hol Clifton oly szerencsés vala, mikép egyik legszebb fekvésű palotát bérelheté ki, melynek termei egyszersmind a legpompásabb butorzatuak valának.

Azon érzület, mely Meeta epedő lelkén, gyorsutazásuk alatt átlebegett, itt egyszerre megszűnni látszék.

Szép arcza napról napra színtlenebb s halványabb leve, s a reményevesztett anya keserű könyeket sírt, midőn tapasztalá, leánya mint hervadozik.

Az orvos, ki hozzá hivatott, nem nyilvánita épen veszélyt, de csak azért,

hogy az aggódó szülőket megnyugtathassa némileg.

Azonban a körülmények hirtelen más fordulatot vőnek.

Meeta kedvencz szobája az első emeletben volt, honnan a tengerből áttekinthető vala. E szemle hazája emlékeit derité előtte föl. Antik asztalokon virágokkal telt tartók áraszták a kellemes illatot; szép hegyitájképek diszíték a falakat, s egy márványszobor, hárfát tartá karjain, melyet ugyan Meeta csak igen ritkán vőn használatba.

Egy napon e szoba egyik nyitott ablakából hajlott ki Meeta, tekintetével a távol szőlőskerteken, s a tul azon kéklő látkörön merengve el.

Egy idő múlva, hirtelen visszafordult, s hárfájához lépve, rövid előjáték után ily dalt kezdé :

Jer, zenével, s vígkedvű dalodal,
Jer keblembe te vidám jó kedély;
Nem óhajtok én addig epedni
Míg életemre ráborul az éj.

Jer, clarinét, bájoló zenéddel,
Rezgessed át borongó lelkemet;
Fő óhajom, egyedüli vágyam,
Ifjak között vígadni — bor mellett,

Jer, — óh jer syréní dallamoddal
Vidám zene, üzd el lelkem baját;
Öntsd bánattelt szívembe naponta,
Dalaidnak kellemes viszhangját,

Bár szilárd keblem, — ledült oltára,
S cypruslombok környékezik romját,
Zene, vígság, bor, gyorsan megássák
Emészteve égő szerelem sírját.

Midőn elhallgatott, keze aláhanyatlott a hűrekről.

Fölveté szép fejét, s gyöngyörű arcza, oly fehér, — oly hidegnek látszott, mint a márvány, mely előtt állt.

Hanyagul leomló, holló-fekete fényes haja görög hölgyviselet szerint volt rendezve, melyet értékes gyöngyök tartának össze. Ábrándos nagy szemei mereven tekintének ég felé, s e mozdulatlan némaságában, a művészet legszebb, legtökéleteseb szobrához bátran lehele hasonlítani.

Észre sem vette, midőn a terembe két férfi lépett be.

Az idősb Villiers nevű orvos volt, — a másik egy olasz, signor Manfredi, annak barátja, ki párszor csatlakozott az orvoshoz, midőn ez a bájos szenvedőt meglátogató, rendkívüli érdekeltséget tanusítván a kórság titkai tanulmányozásához.

Manfredi pillanatra sem fordítá félre szemeit, míg a dal folyt, s midőn a leányka hangja, édesbus, panaszos, majd elhalóvá vált, néhány könyvet morzsolt szemeiben szét.

E férfi arcza alrészét oly nagy bajusz és szakál fődte, hogy jellemző vonásait tisztán kivenni nem lehele; de homloka szabályosan hajló, s magas vala, sötét gesztenyeszin haja, mely dús fürtökben folyt vállain alá, szépségét nagyban növelé.

Dr. Villiers nagy léptekkel siette Meeta elé.

— Azért törém meg a varázst miss Clifton, mivel kegyed nemcsak szemeivel, de egész lelkével látszék azon roppant égen lenni, minélfogva siettem, mielőtt kegyed Isten angyalaihoz fölszállhatna, mint az nekem és e barátomnak látszék.

Meeta mosolyogva üdvözlé az orvost és barátját, de mosolya csak futólag vonult el ajkain, míg szemeinek állandóul szomorú kifejezése volt.

Ugyanazon tréfás beszédmodorát kezdte Dr. Villiers, midőn mistress Clifton belépe, tudakozódva leánya mintléte felől.

— Lenne-é oly szives miss Clifton, ha szépen megkérem azon dalt, nekem ismétetni?

— Igen örömet teljesítném önnek ez óhaját, de lehetlen viszonzá Meeta, — mert én ama dalt, csak éneklés közben rögtönzém.

— Lehetséges-e az? — Tudja-e miss

Clifton, hogy a mint rátekin tettem kegyedre egy második Corinnát véltem látni előttem, s szívem mondja, hogy én — —

Szemeik találkoztak. Az olasznak oly epedő volt tekintete, mintha igen sokat képzelt volna e rövid ismeretség után.

Élénk pír futá el Meeta arczát, mely azonban csakhamar elmúlt. Társalgásuk további folyama nehezebben látszott menni, mi arczaikból nyilván kivehető vala, midőn Dr. Villiers, a hölgy atyjával visszatért.

A társalgás azonnal általánossá vált; signor Manfredi Nápoly eseménye s vidékérről lelkes előadása, a figyelmet egészen lebilincselte.

Mennéltovább szemléle Meeta a beszélőt, annál nagyobb lön iránta érdekeltsége. Ugy tetszett neki mintha a lefolyt évek boldog álmái tünedeznének föl előtte.

Szülei, örömmel vették észre e változást; a jó orvos pedig vidáman integete, s kezeit dörzsölgeté. Félrehívta Cliftont, s így szóla hozzá:

— Ugy látszik második szerelme kezd ébredezni.

Meeta nem is álmodott, szülei — s jeles orvosa összeesküvéséről.

* * *

Napok multak.

Az ifju olasz naponkénti látogatásában senki nem láta czélellenest. Oly hosszuknak tetszének Meeta előtt azon órák, melyeknek unalmát nem Manfredi üzé tőle el; ki is az időt, ha csak körülményei engedék, mindig a hölgy körében tölté el.

Még nem folyt el egy hó első ismeretségük óta, midőn Manfredi, mint déli táj heves mérsékű gyermeke, térdrehullva vallá be Meetának, irántai lángoló szerelmét.

— Ne még, ne még, — sóhajtá Meeta, legyünk csupán barátok, s ne menjünk tovább.

— Nem! — esenge Manfredi, — így nem vagyok képes tovább kegyed körében élni. Kegyednek szeretnie kell engem miss Clifton! . . Ha nem nyujt erre reményt, még ez éjjel örökre eltávozom. Ne fordítsa el tőlem arczát Meeta, . . . tekintsen rám s olvassa ki szememből szerelmemet. Szóljon csupán egy szót: „menj“ vagy „maradj“ — és e szó valamelyike nyilvánításáért még ez est elmúltá előtt esedezem.

Meeta reá tekintte epedő szemeivel, — s ah, mily bűvös fény áradt azokból ki! Multja szebb napjai jutának eszébe, — le-
hajtá fejét keblére, mert érzé, hogy e má-
sodik szerelme még erősb, lángolóbb, mint
volt az első.

E kéjtelmes pillanatban, egész multja
fölelevenült emlékében. Eldalolta az ifju
előtt ugyanazon dalát, melyet évek előtt
Clarence-nek énekelt; Manfredi pedig lecsó-
kolá a hölgy szemeibe toluló könnyeket, mel-
lyekből a szerfeletti boldogság érzete eléggé
beszélt.

Ha olykor a parkba sétáltak le együtt,
Meeta, kedvelt virágát, a csillagalaku jáz-
mint tűzé hajához, mely, kecsseit még in-
kább emelé.

Eljegyeztetésük harmadik estéjén, a pa-
lota kikötőre tekintő erkelyén ültek. Man-
fredi sajátos gyöngédséggel tekintte szép
arájára, kinek bájait a kelő hold világa, a
— mint ő a táj nagyszerűségén me-
renge el, még inkább növelé.

— Gyönyörű vidék ez kedves Meetám,
— de voltál-e valaha Németországban?

— Soha. Papa ugyan, mielőtt ide jöt-
tünk volna oda ohajtott utazni, de én kissé
daczos valék, s ő ellenkezésemnek engedett.

— Menyekzönk után arraveszszük utun-
kat kedvesem. Németország egyik legérde-
kesb utazási pont. Ritka föld az, a melyik-
nek annyi bámulatos mondái s legendái
volnának. Évek előtt olvastam e legendák
közöl, s föltevém magamban akkor, hogy
csak oly hölgyet veendek nőül, ki kivülem
mást még nem szeretett soha.

Meeta arcza elborúlt. Kihuzá kezét, az
oly gyöngéden szerető ifju kezéből, s sze-
meit hirtelen eltakará azzal.

— Én már szerettem Lorenzo, s majd-
nem oly hévvel, mint téged jelenleg sze-
retlek.

— Szerettél? ah, az lehetlen! szólt Man-
fredi.

— Nem nem lehetlen. A módjában, hangjáb-
ban szemei tűzébeni hasonlat oly nagy volt
a tieddel, hogy első szerelmem fölébredtét
képzelem, midőn most szeretlek. Óh Lo-
renzo! ugyan e balgaság vala az, mi elválá-
sunkat okozá, — s ez elválás, több mint
három évet ragadott életemből el.

— Vallja meg nekem Meeta, ha ő vele

ismét találkoznék, nem fogna-e engemet
feledni?

— A lehetlen, — ő egyhóval elutaz-
tunk előtt hajótörés alkalmával veszett el.
A hölgy remegett midőn így beszélt;
Manfredi észrevette ezt s így szóla :

— Meeta, én úgy látom, kegyed még
mindig szereti őt!

— Annyira megosztám ön és ő közte
szerelmemet Lorenzo, mikép érzem, . . . va-
lóban én nem tudom, hogy van az, bár mily
különösnek tessék is ön előtt, de ön egész
módja, hangja, szemei, annyira hason-
lítanak övéihez, és nekem úgy látszik . . .
Annyira föl volt gerjedve, hogy tovább
nem folytathatá.

— Ugy tehát én csupán azért szerettetem
kegyed által, mivel korábbi kedveséhez oly
igen hasonlítok. Ugy van-e Meeta?

E hangban azonban semmi nyers,
semmi szemrehányás nem rejlett. Meeta
ráemelé szemeit, melyek rendkívüli fényt
nyerének. Pillanat mulva azután átölelé az
ifju nyakát, s fejcskáját ennek keblére
hajtá le.

— Hallgass meg kedvesem, egy törté-
netet akarok neked a multból elbeszélni, —
de ne reszkess hát oly igen, kis madaram,
mert akkor félek azt neked elmondani.

E pillanatban Dr. Villiers kiáltását hal-
lák a teremből.

— Jöjjön miss Clifton s daloljon nekünk
valamit.

Manfredi fölkelvén, karját nyujtá Mee-
tának, s a terembe vezeté.

— Épen egy történet elbeszéléséhez
akartam kezdeni, orvos; kár volt engem
ebben megzavarni. Ha én azt elvégzem,
éneklend ő, mennyi önnek tetszik.

— Valóban, valóban, — viszonzá Vil-
liers, miközben székét feszengve csusztatá
előre, s ujjaival gyöngéden érinté Meeta
keze üterét.

Clifton és neje feszült figyelemmel te-
kintének a belépő Manfredire és leányukra.

— Meeta kedves gyermekem, — szólt
mistress Clifton, — mialatt szemei könnyek-
kel telének, miket elpalástolni hasztalan
igyekvék, — ne akadályozd signor Man-
fredit története előadásában.

Meeta bámulva tekintte a körülé levőkre.
Anyja könnyel telt szemei, atyja arcza ag-

gódó kifejezése, az orvos fürkésző figyelme,
— mit jelentsenek mindezek?

Kedvesére tekintte. Clifton hozzá ment és így szólt:

— Meeta, egy édes meglepetés van készülőben számodra. Véled-e, hogy idegeid elbirandják azt?

— Mi lehet az atyám? Idegeim mindent elbirnak csak a kétséget nem. Mindnyájukat itt látom, mitől félek tehát?

— Félni semmitől, — de a szerfeletti öröm mély benyomást szokott okozni kedves gyermekem. Mi megcsaltunk téged, — Manfredi nem neve jegyesednek, . . . Ugyan kitalálnád e, ki lehet ő?

Meeta arcját a mondhatlan öröm sugarai áraszták el.

— Clarence! Clarence! óh, szívem rég mondá már ezt neked, — s azzal kedvese karjaiba omlott.

— Ő mentve van, hála Istennek! szólt Dr. Villiers, az örömkönynyeket hullató boldog családon legeltetve szemeit. Minden a legjobban végződött.

Következő nap elbeszélte magának azon történetet, melyet signor Manfredi, vagyis: Clarence elkezdett. „Oxford“ posztahajó, melynek könyvébe nevét beiratá, nélküle vitorlázott el, mivel ő barátai rábe-

szélése után Uj-Orleans felé vette útját, honnan, több havi tartózkodása után Európa-pába utazott, hol az utóbbi két évet tölté. Hallván az „Oxford“ szerencsétlenségét, tudta, hogy öt amerikai barátai elveszetteknek hiszik, mit tervére nézve kedvezőnek láta, mi, — a mint láttuk — végtére sikerült is. E végből növelé haját oly hosszúra, s mivelé szakálát s bajuszát oly nagy gonddal.

Midőn az egyesült államokba visszatért, legjobb barátai sem ismerheték föl. Tőlök tudá meg, hogy a Clifton család elutazott. Sokáig hasztalan keresé a leglátogatottabb legelső fürdőhelyeket fel, míg a következő nyáron a véletlen, Nápolyba hozá. Megismerteté magát azonnal Cliftonnal, elbeszélé neki visszautasíttatása okát, s ohaját, Meeta második szerelmét kiérdemelhetni. Dr. Villiers be lön avatva a titokba, — ő adá azon tanácsot, mikép általa vezetessék Clarence a családhoz be. A következményt már tudjuk.

Ugyanazon nápolyi palotában tartatott meg Grenville Clarence, és Clifton Meeta menyekzője: sbármennyire tagadá is Meeta, férje állandóul azt erősíté: hogy ő, nejének második szerelme volt!

Ángolból:

SÁRVÁRI ELEK.

MOHAMMED, A TÖRÖKÖK PROFÉTÁJA.

Egyike a legköltőibb s mindenekfölött legregényesebb személyeknek a törökök profétája Mohammed; s valóban feltűnő, hogy a fantasticusban gyönyörködő francia regényírók egyike még eddig valamely hatvankét kötetes regényének hőseül őt nem választotta.

Lehet-e valami érdekesebb, kíváncsiság gerjesztőbb, mint egy vallásalapító egyéniség jellemének rajza, hiszen végre csakugyan ezek a legritkább emberek, mert a híres hadvezérek s költők száma világ kezdete óta mégis nagyobb a vallásalkotókénál, emellett nincsenek is a megfajthetlenség, büvösség kódébe burkolva, mint ez utóbbiak, kiknek működése titkát legtöbbször a történetírás is homályban hagyja.

Azután a többi vallásalapító élete és működése többnyire a mesés hajdankorba esik vissza, kik oly népek között jelentek meg, melyek fejlet-

len állapotukban, elnyomott helyzetökben kiváltképen hajlandok voltak a csodásnak bevételére, s az ilyenek között történetíró nem találkozóván, a proféta személyiségének emberileg való rajza örök titok maradt.

Mohammed a történet ifjabb profétái közé tartozik, a minthogy a jelenleg uralkodó vallások többnyire századokkal előbb keletkeztek — s habár egész működésének magyarázata elmosódik is a középkor meséinek kódében, egyéniségének ugy külalakjáról valamint lelkületéről birunk egynemely adattal, s kivált a lelkületét illető különben is leglényegesebb rajz — mi közlésünk végén következik — a psychologia, (emberi lélektan) egybevetéseivel is igen megegyezik.

Az „Allahabad“ czimü, csak ötven példányban lenyomott, s könyvkereskedésben nem kapható. Könyvben, Dr. Sprenger következő rajzot ad róla

Mohammed középtermetű, erős vállu, széles mellű, csontos és izmos de nem kövér ember volt. Aránytalanul nagy fejét válláig csüngő haj fődé. Tojásdad arcza, ámbár barna, mégis arab létére elég fehér volt, anélkül azonban, hogy akár igen sötétnek vagy halványnak lehetett volna tartani. Homloka széles volt, s hatalmas finom vágásu szemöldei között egy ér volt látható, melynek lüktetése észrevehető volt, valahányszor haragra lobbant. Hosszu szemszálak alól fekete szemei ragyogtak elő, erekkel bevonva s nagy szemhéjakkal befoglalva. Orra kihajlott hatalmasan, de mindamellett mérsékelten hajlott volt, hegye pedig fölsavarodni látszott, anélkül, hogy valóban úgy lett volna. A prófétának nagy szája volt, szép fogakkal berakva, melyek elsői egymástól kissé szét voltak válva. A szakáll befödte arcza alrészét, s mellére csüngött alá, elnyírott végekkel. Fejét lecsüggesztve hordá, s háta is kissé görbedten állt. Járása hanyag, mozdulatai gyorsak de nehézkesek voltak, s mikor hátra kelle tekintenie, egészen megfordult. Szelid tekintete mindenki bizalmát megnyerte, de senkinek sem tudott szemébe nézni, s levette mindig arról szeméit, ki előtte állott. Hátán egy galambtojás nagyságuszőrrel benőtt puhány (molluscum) volt, köröskörül fekete pontokkal. Izgatott élete vége felé hívői e jelet küldetése bizonyosságának tekinték, sőt oly nagy hittel voltak iránta hogy fájdalmaik megenyhültek, ha azon vizben fürödhettek, melyben ő fürdött . . . Nagy szorgalommal ápolta testét, kivált fogait, melyeket egy fával sokszor megdörzsölt. Még e szokását is egyik magyarázója, egy síta, isteni küldetése jelének vette. Gyakran fürdött, napjában többször gemosdott, s haját olajjal kente. Néha vörösre is festette haját, ebben nagyapját utánozván, ki e szokást Yementől honába átvitte. Ámbár nem rendesen, de időnkint mégis fésülködött. Eleinte a zsidók és keresztények módjára viselte haját, — „mert“, — amint maga mondá — „mindazon dolgokban követnem kell ezeket, melyekre nézve Isten nem jelenté ki nekem, hogy máskint cselekedjem;“ — később mindazáltal honfitársai példájára választotta el haját. Ámbár még halála előtt is csak kevés hajszála volt ősz, mégis befestette azokat, hogy hölgyeinek tessenek, kiknek számát annál inkább szaporította, minél öregebb lett, s a kik közül többen ifjak és kaczerok voltak.

A próféta öltözete állott egy gyapotszővetű kék felsőingből zsebekkel, s a kézfejre hulló ujjak-

kal. Sipkát és turbánt viselt, melynek végei nyakára lógtak le; lábain szijas talpakat viselt; házi körében fején csupán egy homlokán átcsavart kendőt viselt. Az ing helyett néha egy ruhát is hordott, mely két részből állott, u. m. egy előkötény vagy egy darab vászonból, mely, derekán megszorítva, redőkben nyult alá, és egy négy szögletes kendőből, mely balvállára kerítve a test felső részét befödte, s a jobb kart szabadon hagyta. Néha egyszerű takaróba burkolta magát.

De e testi alakja rajzánál sokkal különösebb az ő lelki életének képe.

Mohammed búskomoly (melancholicus) és legnagyobb mértékben ideges vérmérsékletű, sötét, mély érzésű és nyugtalan természetű volt; keveset beszélt, és szükség nélkül soha sem szólt. Tekintete mindig a földre volt szegezve, s csak ritkán pillantott föl az égre. Az önkivület, melybe a Koránnak költőileg fenséges Suhrája kidolgozása hozta, oly erős és nagy volt, hogy saját állítása szerint, ameltett haját fehérülni látta; ajkai vonaglottak, s kezei görcsösen mozogtak ihletése perczében.

Minden kellemetlen bűz iránt oly érzékeny volt, hogy oly egyéneknek, kik vörös- vagy foghagymásat ettek, nem szabad volt hozzája közeledni. Mihelyt a gyapotszővetű ruha, melyet viselt, átizzadt, azonnal levetette, mivel saját veritékének szagát sem volt képes elviselni. Szenvedő beteg módjára nyögdécselt mint valami görcsös nő, s Ayeschah kifejezése szerint bőgött mint a teve, a mit barátai, mint férfiatlan viseletet sokszor szemére hánytak. A Bedr melletti csatában kedélyizgultsága az örültség határáig fokozódott. Szellemi képességei igen aránytalanul fejlődtek ki; a mindennapi élet feladatai teljesítésére egyáltalán képtelen levén, a gyakorlati élet minden kérdéseiben barátai vezetésére bizta magát, még akkor is, midőn már isteni küldetését kinyilatkoztatta. Ellenben hatalmas képzelő ereje és nagyszerű gondolkodási tehetsége volt, érzelmeiben gyöngéd, s leg-erősebb hajlama volt a fenséges iránt. Ámbár nem szerette, ha költőnek nevezték, mindazáltal ő még is az és pedig nagy volt; a Koránnak főérdemét összhangos irály s fenséges lyrai eszmemenet képezik.

Lelke nagy előszeretettel ragaszkodott a dicső nézetekhez; ő a nap felköltében, az esőben, a növekedő vetésekben Isten ujját látta; szavát hallotta a mennydörgésben, a vizek morájában, a madarak hymnuszaiban, melyeket az ő dicséretére énekel-

nek; a sivatag pusztákban, régi városok romjaiban az ő haragjának nyomait látta. Képzete benépesítette a pusztákat dsinnekkal, kik mint az emberek, Isten dicsőítésére alkotvák. Egyébiránt az Istenségrőli fogalmai nem voltak épen oly tisztultak, mint gondolnók. Az ő szerinte huszonkilencz isteni tulajdonság eléggé tanúsítja, mennyire anyagiak voltak nézetei az Isten lényéről. Mohammed nem volt ment az előítéletektől, hitt a dsinneken, előjelek és varázslatokban, s más egyéb balitéletes

szokásoknak is alávetette magát. Így a többi közt hitte, hogy egy roszt álom vésteljes jelentése elmulik, ha az ember háromszor a bal vállán átköp. Egyébiránt nézetei az előjeleket illetőleg meglehetősen értelmesek voltak, mert csak a jókat engedte meg, a baljóslatuakat kigúnyolta. — Mohammed tettereje és lelkesedése a legélénkebb csodálatot érdemlik; egyaránt erősítik kortársai, hogy a legválságosabb helyzetekben bátorsága és Khadydshah nevű nejének kitartása segíték.

A K A L Ó Z O K.

Egy tengerrész kapitány naplójából.

Ezelőtt nyolcz évvel hajómmal Uj-Guinea partjához utaztam, hol tripanggal megrakodva, Borneoba voltam menendő. Visszafelé utaztomban a Morti-uton, Pulo Morti és Gilolo között, midőn már épen Pulo Tagolandot pillantottam meg, egy nagy hadi prahu (valószínűleg egy neme a hajóknak) jött felém, s csakhamar lőtávvolra ért hozzám. Este felé volt az idő, a szárazföldi szél gyöngén fujt, s a tenger egészen csöndes volt. A prahun kulik eveztek, s a bambuszfödözetben a legénység harczra készen állott. Scharlachvörös dolmányt viseltek, s már most tovább nem kétkedtem, hogy lanun-kalózzokkal van dolgom. Hosszu lándsáikat s golok kardjaikat megcsóválván, a gongokra ütöttek, s támadós riadást hallattak. Nekem csak tizenkét feleséges dayak matrózom volt a fődélzeten, ezenfelül egy ácsom s egy szakácsom, mindkettő chinai. Ellenállásról szó sem lehetett, az erő igen aránytalan volt, s emellett tudtam, hogy a lanunok csak akkor ölnek, ha nekik ellenáll az ember. A prahu horgonyt vetvén, megállapodott; a kalózzok a maguk módja szerint egyszerre mind az én födözetemre ugrottak, miután a két hajó szorosban egymás mellé volt csatolva. Ők rendszeren a kapitányt szokták megrohanni mérgezett hegyükéseikkel. Én tudtam szokásaikat, s rájuk kiálték, hogy nálam minden rendben és nyugodtan van. Legénységem összebujt a födözetben, azonban átvitetett a prahura, s aztán rabolni kezdték a lanunok hajómat. A panglima vagy a vezér és tisztjei vették a pénzt fegyvereket és jó ruhákat, a legénység a kisebb értékű zsákmányt. Azután hajómat elégették.

A két chinai kivételével mindnyájan a bambuszbotokból készült fődélzet alá vitettünk, hol kezeinket térdeinkhez kötötték, azután kettesével egy-

más hátához csatoltatva, nyomoruságosan hevertünk a prahuban. De szegény chinézer szakácsom és ácsom még roszzabbul jártak. Őket mint „kutyaevő vadállatokat“ ütötték, verték, s kezeiket hátra kötötték. Azután hajuknál fogva egy a fődélzet alatti lyukba dobták őket, s fejük chinézer ékességét kegyetlenül czibálták, hogy csaknem koponya bőrök is felhámlott. Az evező sereg negyven kuli — szegény mezetlen rabszolgákból állott, kik többnyire a Timor mellett fekvő kis szigetekről raboltattak. A födözetben mintegy ötven erős ember állott, nagyrészt lanunok, s rayat indusok — oly tengeri nép, melynek mestersége a rablás. A főparancsnok egy félvérű dayak-malaye, a gonosz indulatu panglima Bezár. Egyik harczos sem alázza le annyira magát, hogy egy lapátot venne kezébe, mert minden munkát becstelenítőnek tartanak. Sőt még az esetben is meggyalázva érzik magukat, ha valamely ütközetben a kulik is bevegyülnek a harczba. Csak a verekedést, rablást és ölést — tartják becsületes dolognak.

Midőn Pulo Tagolandát már elhagytuk, a szél erősbült, s derekasan kezdte a vitorlavásznak közé fújni, elannyira, hogy sebesen haladván előre, már ötöd nap mulva Borneo északkeleti részén Tanjongot megláttuk. A part hosszában a Kinabatangam torkolatába evezünk. Miután pedig egy folyamágon kissé fölfelé mentünk volna, a hajó Kora Baru nevű kis helységnél horgonyt vetett. Ott kitétek a partra bennünket, s még az nap el is adtak. A nők egynémely főnök kezébe estek, én pedig néhányadmagammal egyik panglima birtokába jutottam!, kik ez idő tájon e helyen összejövetelet tartottak.

Így lettem Djemal eddin panglimának rabszol-

gája, és mint a kulik, mintegy harminczadmagammal, az evező lapát mellé állítottam. A harczosok számra mintegy harminczöten, malayok és dayakok voltak. A part mellett délkeletnek mentünk, míg végre a Menimbusa sziget magaslatán állottunk, mely nem messze fekszik a Borneo sziget legdélibb pontjától. Az én kalózom több kereskedőhajót bántatlan hagyott elmenni maga mellett, miből következtetem, hogy valami egészen sajátságos terve lehet. És valóban úgy volt. Napnyugat után egy kis öbölbe evezünk, a hol csónakunkat a vízre bocsájtottuk. A panglima teljesen fölfegyverkezett hat férfival beleült; mindeniknek volt egy kése, egy két kézre való kardja, és egy hosszú senapanja, vagy is egy puskája, minőt a dayakok készítenek. Négy kulinak — s ezek közt voltam én is — evezni kellett; mintegy fél óráig mentünk a part hosszában, miglen egy bambuszsűrűséghez értünk, hol Djemal eddin négy fegyveressel kiszállott, kettő a csónakban maradt, hogy ránk vigyázzanak, s mi nem is teheténk valami gyanús mozdulatot. Mintegy harmincz percz múlva néhány lövés durrant, majd csakhamar női sikoltást hallottunk, mi egyre növekedett. Ekkor megjelent a panglima, fején egy nőt czipelve, kinek lábait egy fegyverese szoritotta össze. Másik két nőt a többi három fegyveres hajtott maga előtt. A fiatal leányka, kit Djemal eddin vitt, igen erőszakosan, de hasztalanul igyekvék magát kiszabadítani a rabló kezei közül. A prahu fedélzetén mindent elkövetett, hogy megengesztelje, a mi látszólag sikerült is neki, mert már nem sikoltott és nem sóhajtott többet. Gondolám magamban, milyen hiú dolog eleinte úgy lármázni, s mégis mindjárt megnyugodni. Erre hirtelen egy pár lépést hallottam fejem fölött a födélzeten és fájdalmas sikoltást. Közvetlen ezután valami a vízbe tocscsant, azután másik, s még egy harmadik. Nem sokára két dayak uszott a hajó felé a panglima foglyával karjaikban.

A leány a födélzetre vitetett; az általa megsebesített Djemal eddin egyremásra ezt kiáltozá: binatang! — a mi azt teszi, hogy vadállat. Erre egy erős ütés következett, s épen fölöttem valami a födélzetre esett, s nemsokára megint épen olyan fájdalmas sikoltást hallottam, minő a bambuszbokrokból hangzott. A panglima szörnyű parancsot adott embereinek: dárdáikkal a bambuszléceteket szét kelle nyitni, olyformán, hogy abban lyukak támadjanak; s ebbe tették aztán a rableány ujjait, s a dárdát visszahúzták. A ruganyos bam-

buszok ismét összeszorultak, s a szegény teremtés ujjai úgy összetörtek, hogy a vér átcsöpögött a nyíláson. Én azonban vettem egy hegyes botot, szétnyitottam a bambuszléceteket, s a leány ujjait feltoltam. Ő most újra képes volt mozogni, s rögtön újra a vízbe ugrott. Utána egy tuczet kalóz hangosan orditozva! A leány úgy lebukott, mint egy buvár. Tiszta holdfény világította a vizeket. A leányt nem találják többé, a kalózok soká keresik még, de nem látják felbukni; a szegény nedves sírt szerze magának.

De a mint vége volt az első felindulásnak, magamra gondoltam, ki ugyancsak válságos állapotban voltam. Mint bizonyost várhatám, hogy valamely kuli elárulja, mit cselekedtem, s aztán végem van, mert ilyen embereknél kegyelemre számítani nem lehet. Irtóztató kinos halálnak néztem eléje, s mindenesetre tanácsos volt kísérletet tennem szabadulásomra azalatt, mig a födélzeten minden összevissza volt. Hirtelen a vízbe csusszantam. Uszni tudok úgy mint egy malay, s anyám csakugyan e fajból való is volt. Mihelyt csak egy kicsit előre voltam, meg voltam mentve; én csaknem mezetlen, követőim pedig ruhástól usztak. Sikerült nekem közel a parthoz érni; ott lebuktam, és addig maradtam víz alatt, mig csak lehet. Üldözőim közel voltak hátam mögött, de nem találtak rám, s amint a parti bokrokat elértem, ott elbujtam. A kalózok még sokáig keresgéltek, de végre hajójukra vissza tértek. Midőn elmentek, kiszálltam a szárazra, s mentem a folyam hosszában, melybe a rablók csónakán eveztem. Elhatároztam fölkeresni a helyet, honnan a panglima a leányt rabolta. Kis idő múlva világosságot láttam az ágak között, majd azután vörös füstöt egy rizszel bevetett föld szélén. Egy két lakás le volt égve, az izzó hamuban feküdt két elhamvadt halott, nem messze a tüztől két férfi, egy gyermek, és egy öreg nő, mindnyájan halva, részint puska-golyótól, részint késszurásoktól átllyuggatva.

Ez az én kalózaim műve volt. Kezdettem magamat igen rosszul érezni a szigeten. Ha megtalálnak a lakosok, bizonytalannal engem tartanak a gonosztevők egyikének, s azután el vagyok veszve. Jobbnak láttam tovább menni, s a folyam torkolatánál várni jövőmet. Még jókor reggel találtam egy halászt, ki azután engem jóakarólag egy chinai dsonk fedelére vitt, mely a makasszari uton Samarang felé Djavába vitt engem.

Ez elbeszélésben nincs túlzás. Még a mai

napig vannak kalózállamok a mindoroi tenger némely szigetén, a Szula-Archipelagon és a molukkokon. Ők nagyobb hajóhadat képesek kiállítani, s néha ezer, két ezer emberük is van a földzeten. Megtámadják a nagyobb hajókat is szélcsondben, midőn azok nem mozdulhatnak, kisebb

szigeteket megrohannak, sőt néha még a hollandiak és spanyolok hadi hajóit is. Hollandia az Archipelagon szigorú tengeri rendőrséget igyekszik tartani, s Anglia szerződés szerint kötelezve van segíteni, azonban kötelességét gyakran hanyagul teljesíti.

H I R V A S Á R.

B U D A P E S T.

— Albrecht Főherceg Főkormányzó ur Ő cs. fensége a budapesti zenedét ez évben is 150 pfttal ausztriai értékben méltóztatott kegyelmesen megajándékozni.

— A lövészegylet által a nemzeti színházban rendezett álarczos táncvigalom fényesebb népesebb és vigabb is volt az e farsangot megnyitó első álarczos bálnál, mit a nőegylet rendezett. Volt elég álarcz és táncz, volt fesztelen séta, érdekes keveredések, boldogító csintalankodások; édes boszantások, evés ivás, forróság és hűtözés. E szerencsés sikerülte után a bálnak, valószínű, hogy e vigalmak jövőre sem maradnak el. A B. H. következőleg írja le a vigalom tetőpontját, s magasb jelentésű részét: Főherceg Albrecht Főkormányzó ur Ő cs. fensége magas hitvesével Hildgard Főhercegasszonynyal megjelenvén, az udvari páholy bejáratánál a polgári lövészek egy küldöttsége által mély tisztelettel fogadtatott, majdan Ő cs. k. fenségeik a páholyba lépven, megjelenésükkel a zsufolt teremben szünni alig akaró lelkes éljenek törtek ki, melyek a terem minden zugából hangzottak a magas látogatók elé. E mellett a közönség tiszteletteljesen kalapemelve maradt, míg Főkormányzó ur Ő cs. fensége csakhamar tudtára adatá, miszerint óhajtja, hogy multságukat fesztelenül folytassák tovább; később Ő cs. fensége elhagyván páholyát, lejött a terembe, hol az előbbi örömfogadás ismét megújult. Ő cs. fenségeik mintegy három negyed óráig vettek részt a pestvárosi polgárság ez eleven vigalmában.

— A kertészeti társulat már is sok jelt adá életrevalóságának, s közhasznuságának, legujabban pedig oly tervvel lép elő, melynek kivitele épen azért remélhető, mert az mindenki előtt igen gyakorlatinak s üdvösnek tünik föl. Célja volna ugyanis az „angol királynő“ szálloda előtti dunaparton szép kertet alakítani, s abban állandó kiállítási házat építeni. Valószínűleg itt lenne aztán a virágvásáris, és alig ha nem ez lenne a leglátogatottabb sétánya a fővárosnak.

— Ráth M. könyvkiadásában jelenleg egy képet csodál a fővárosi sétálók minden osztályu tömege — Kaulbach rézbe metszett „húnok harca“ című rajzának egy próbanyomatát,

melyet a „Szép. K.“ fog mellékletül adni ez évi előfizetőinek. E képről annak idejében még szólni fogunk, most csak annyit, hogy bár nem hazai mű, még is szerfölött helyeselnünk kell a kiadó választását, mert e kép a hazai műizlést nagyobb mértékben fogja emelni egész kötet értekezéseknél, melyek olvasására a magyar embernek — fájdalom — oly kevés hajlama van. E mű egy oly nagyszerű hősköltemény, minőhez hasonlóval honi költőink nem dicsőítették nagy ősünket — a világrázó Attilát. Óhajtandó, hogy e kép külön habár kétszeres áron is kapható legyen, mint a mennyibe a lap előfizetőinek kerül.

— E héten két olasz hittérítő (miszionarius) utazott át a fővárosra, kik Afrikából három szerencsen fiut hoztak magokkal, Nápolyba viendők azokat, hol rendesen 40 néger fiu képeztetik a keresztény vallásban, s a tehetségesebbek papokká avattatnak. A kis téntaképi gyerekek darabját 400 forintot vásárolták meg szegény szülőiktől. Ahol utcáinkon megállapodtak velük, sok nézőjük akadt, jelölül, hogy még nálunk nincsenek divatban a fekete bérszolgák s inasok mint a nyugati világvárosokban.

— A felállítandó Lendvay-émlékszóborra Dunaiszky László is készített egy mintarajzot, s már most csak meg kell itélni, melyik jobb, az övé-e vagy a Zülliché, hogy aztán a kettő közül az legyen megbizva, ki jobb rajzot készített.

— Megjelent zenedarabok: „Hazánkhöz“ versszövege Szász Károlytól, zenéje Zsarnoviczky Györgytől. Ajánlva Pálfi-Stelczér Eliza urhölgynek. — „A csaplárné a betyárt szerette“ verse Petőfitől, zenéje Szénfy Gusztávtól. — „Idylla“ — zongorára Doppler Károlytól. — „A bús vándor“ ered. magyar ábránd Kirch Jánostól. — „Hagyd a multat“ csárdás, — és a „vén húsár“ komoly magyar Pecsényánszkytól.

— A színházi játékrend legtöbbet ígérő darabja a jövő hétre kitüzött „Velencei kalmár“ Shakespear-tól, melyben a czim szerepet egyik legkitünőbb jellemábrázoló színművésziünk Tóth József adandja, — Ohajtva várjuk ez estét annál inkább, mert valami classicus előadás már rég nem volt színpadunkon, más részt kíváncsiak vagyunk megtudni, vajon mekkora fővárosunkban azon közönség, melyet nem a színmű ujdonsága

nem a darab meséjének nevetséges vagy borzasztó volta, nem merő unalom, de a valódi magasb színművészeti élvezet vágya vezet a színházba. A „Velencei kalmár“ szerepe most annyival is érdekesebb, hogy ezt Aldridge-től is többször látuk s azon kilátás kecsegtet bennünket, hogy az általunk látott művészek között egyedül Tóth J. az, ki a nagy művészet szerepben megközelíti.

— Az írói és művészi jogot védő törvények is megjelentek, s azokból röviden csak a következő sorokat mindenesetre általánosan érdekesnek véljük közzé tenni: a) drámai és zeneművek egészben vagy rövidítésekkel való nyilván előadása csak a szerzőnek, örökösének vagy más jogutódjainak engedélyével történhetik, míg csak a mű nyomtatva nyilvánossá nem tétetik. Ezen kizárólagos jog a szerzőt élte fogyatéig, örökösait s más jogutódjait az ő halálától még 10 évig illeti. b) Azon esetben, ha a drámai vagy zenei mű szerzője azt nyomtatás által nyilvánossá teszi, magának, örökösai s jogutódjainak az előadási engedélyre kizárólagos jogát azzal biztosíthatja, ha azt magának neve nyomatásával ellátott nyilatkozatban fentartja, melynek a mű minden példányára a czimlapon kell kinyomva lenni. Ily jogfentartás szinte a szerző életfogyatéig s örökösai jogutódjai irányában elhunytától 10 évig marad érvényben. c) a szerzőnek vagy jogutódjainak kármentesítési jogigénye van mindenki irányában, ki azon kizárólagos jogát még ki nem nyomtatott vagy a II alatt érintett jogfentartással ellátott művének nyilvános előadása által megsérti.

— A budapesti dalárda e hó 9-én tánczvigalmat rendez az „Europa“ szállodában. — Brandtől „pusztai élet“, Bartaytól „Ünneplő induló“ című zeneszerzemények jelentek meg. — Jánosyné asszony szerződését több lap sürgeti. Aprósból megjegyezzük, hogy arczképét jövő számunkhoz mellékeljük. — Vas Gereben a „multak emlékei“ című regényre hirdet előfizetést 2 pftal. Megjegyzendő, hogy V. G. számos munkáinak minden kiadásai elkelték, s könyvtár-boltokban csak elvétve lehet egy-egy példányt kapni valamely munkájából. — Jäel Alfréd angol zongoraversenyző a nemzeti színpadon föl fog lépni. — Beküldetett hozzánk egy „Üdvözet“ című díszesen kiállított versnyomatvány, melyet Bors Károly irt Szász Károly és neje sz. Bibó Antonia tiszteletére. — Paulikovics Lajos fölkéri gyűjtőit, hogy „Nefeletsek a történelem mezejéről“ című művére szedett előfizetéseket a kijelölt határidőre beküldeni sziveskedjenek.

— Meghaltak: Hollósy Bogdán ur, Cornéliánk atyja, élete 79-ik évében, Aradon. Áldás a derék ősz sírjára, ki a nemzetnek egy örök nevű honleányt nevelt! — Hinár János cs. k. mt. tanácsos, az „adós levél“ s több előadott színművek írója. Győrött, f. hó 24-én. — Kalocsa Lajos s Jalsoviczky Sámuel N.-Kőrösön.

Esztergom, jan. végén. (Er. lev.) Mielőtt helyi tudósítással szolgálhatnék, nem lesz tán helyén kívüli, ha most a farsang közepén, némi általános nézeteket mondok el a bálról. A bál nemcsak a táncz kedvelőinek van szentelve, hanem a finomabb társalgási élvezeteknek, így nevezetesen a vidám, életteli s élczes mulatságnak is. Ez utóbbiakhoz a társaság minden egyes tagjának köteleessége kitelhető erővel járulni, mi alatt a táncztól mindenki tetszés szerint megvonhatja magát. Alig van valamely társas helyzetben több oka az embernek ovatosságra, mint a bálban. Mert a követelmény minden vendégtől annál nagyobb, mennél inkább áll egymással szemben, mindkét nem virága, és pedig oly időben s viszonyok között, midőn a kölcsönös figyelés igen élénk. A bálban magát kitüntetni valakinek, azok szemében, kik gyakorlottságot, műveltséget s erkölcsöt méltatni tudnak, oly fontos, hogy nem bátorodom a társasági műveltség eme fénypontjának rajzát megkísérteni, igen azonban elősorolhatok némely hibát, melyek hébe korba a műveltebb körökben is feltűnnek. — A táncz szünidején unalom uralkodik, ha beszélgetés a szabad időt nem rövidíti. S ezért a férfiak különösen felhivatva vannak, a multság anyagáról szorgoskodni, a szépeknek ellenben illik a felhozott tárgyat tovább képezni, azaz vig keresztülviteléhez a megkezdett tárgynak hozzájárulni. A beszéd tárgyának az ünnepély vigságához s az egybegyültek mivelttségéhez kell mérve lennie. Ép oly ügyetlen tény nagyérdkü tárgyakat előhozni, mint melyek megfeszített figyelmet vagy még tudományos ismereteket szükségelnek, szintén azonban szomorú, csupa érdektelen dolgokat, semmiségeket kifürkészni. Az első hibát többnyire tudósok követik el, kik így az izetlenség s pedanteria színezetét hordják magukon, a másodikat tanulatlanok, kik ekkor mint bárgyúk s unalmasak tűnnek fel. Valamely beszéd-tárgyat bevezetni, mely egészen helyhez s időhez legyen alkalmazva, mely mint minden követelés-től s ugynevezett affectatiótól ép úgy tartalmatlanságtól mentve legyen, mondom ily beszéd megkezdéséhez ész és gyakorlat kívántatik, különösen ha ismeretlenek a tánczolóok. Azért minden tánczostól ki társalgási ügyességgel nem bír, követelhető volna azon gyöngédség, hogy ismeretlen t ne kérjen föl, s ki erre nem figyel veszedelemben van, nehogy ügyetlennek vagy balgának tünjék fel. — Nem mindenki tudhat jól tánczolni, hanem rosszul senki se tánczoljon. Legnagyobb vigyázatlanság tánczolni, ha valaki nem képes topban (tactus) maradni, vagy ki a kerületekben (tour) nem érzi magát otthonosnak. Igaz, hogy méltányos lenne, ha oly emberek nyilvános bálokon tánczdühöket mérsékelnék, kik valami rut mozgás által alkalmat adnak vagy nevetségre vagy haragra. Helytelen, hogy a legrosszabb tánczosok

sem sejtik, mily rosszul veszik ki magukat, s ez oly tapasztalás, mi mindenkit után tádakolásra intéhetne, vajjon nem tartozik e ezen megvakítottak seregébe. A tánczos ki kevésre képes, jobban kimenthető, ha nemzeti tánczaiban vesz részt, mi eredetileg népies örömöknek jellege, mint ki olyanba ereszkedik mi művészebb eredetű, s mi különös képzettséget, nehezebben elsajátítható idegen finomságot igényel. Itt azonban nincs hely egyes tánczszabályok kimutatására, hanem csak némely általános szabályok kiemelendők. Nem illő bálban balett módra tánczolni, mert elnézve attól, hogy a nagyobb s nehéz tánczlépések jó tánczosoktól is hiányosabban vitetnek ki, mint hogy tetszést aratnának, általában csak a színházakba tartoznak, nem bállokba, hol mindég a követelés színét viselik magukon. Hanem ép oly illetlen minden tánczlépés nélkül tánczolni, mit némelyek a franczia négyesben követnek el. Ki csak járni óhajt, menjen sétálni, tánczolja a lengyel tánczot (polonais) hol az általános szokás az egyszerű járást megengedi. A franczia négyesben s hasonló tánczokban az egyszerű járás udvariátlan hanyagságot s megsértő nagyotjászást árul el. A tánczrai felkérés ha nem is nyílt de hallgatag tetszést árul el a nő személyisége irányában. Azért ellenkeznek magukkal, kik tagadó választ kapván azonnal a szomszédnőt, vagy csaknem egy perczen 3, 4 nőt tánczra felkérnek, mely addig nekik megtagadtatott. Ily viselet a műveltség hiányáról tesz tanubizonyosságot, mert a tánczos ezáltal kimutatja, hogy nem a tánczosné személyisége, hanem maga a táncz érdekli. Ellenben a nőre jó benyomást teend, ha a tánczról, melyet ő megtagadott, lemondunk, így hajlandók leendenek hinni, hogy a felkérés inkább szeretetreméltó személyiségüket mint sem saját érdekünket illeté. Különös figyelemre mutat, ha egy nőt több mint egy tánczra kérünk fel, hanem többször kétszernél háromszornál legtöbb esetekben illetlen. Nem minden férfi kérhet minden nőt fel tánczra, sokszor tekinteni kell az állapotok különbségére, a korra s testi nagyságra. A nőknek meg van engedve oly felhívásról lemondani, mi nekik kellemetlen, hanem megkívánja az illem a tánczot aztán kipótolni, hogy a visszautasított ne érezze magát személyesen megbántva. Soha sem kell a nőnek rossz kedvből a tánczost visszautasítani, még ennek színezetét is el kell kerülni. A művelt férfi, ha neki a táncz megtagadtatik nem tudakozódik, a megtagadási okok után, s legkevésbé ha sejt, hogy személyes viszonyok forognak fenn, mert átlátja, hogy egy tánczosnak sincs joga oly nőt zavarba hozni, ki a felhívást visszautasította, s ha a nő hibás lépést követett is el, a bál nem helye az ottani megboszulásnak. A több ideigi tánczolás kitüntetés gyanánt tekinthető. — A polonaiset, közönségesen születés, társadalmi állás előnyei miatt, figyelemből kitüntetett személyek kezdik meg. Hol azonban rangranézve a tánczosok hasonló,

a legügyesebbnek engedtetik át a megkezdés tisztelete.

** Verdi „Boccanegra Simon“ operája Milánóban Fiaszkot csinált.

** Nyiregyházán a ref. egyház javára hangversenyt és tánczvigalmat rendeztek. A bevétel meghaladta az 1000 frtot. — A kasino megnyílt; ideiglenesen a nagy vendéglőben bérelt szállást.

** A temesvári nőegylet múlt évi jövedelme 6518 frt. 14 kr., kiadása 901 frt. 53 krt. tett ki; segély 133 szükölködőnek nyújtott. Az egylet az arra érdemes nőcseledekre is kiterjeszti gondolkodását.

** A Szabadkán működő Pázmán-féle színtársulatnál utóbbi napokban a pesti színház két tagja vendégszerepelt, Eötvös Borcsa s Németi. A közönség örömmel látta őket. Pázmán társulatóból különösen kiemeltetik Dózsa, mint a Szentpétery szerepek személyesítője. Örvendetes jelenség, hogy a színtársulatot Szabadka kaszinója havonként 50 pftal segélyezi, a város pedig 200 pftot utalványozott számára.

** Lőcsén 12 esztendő óta nem voltak színeszek. Nagy örömeikre a lőcseieknek múlt hetekben Hubay társulata köszöntött be hozzájuk.

** Székesszék várára nem igen akarnak tánczra kerekedni. Eddigél csak egy bárlól halani, melyet a lővészek hirdettek e hó 6-ikára.

** Rimaszombatból írják: Kaszinonk ez évre megrendelt minden magyar lapot; anyagi helyzete a multnál sokkal jobb; hanem még annyira nincs, hogy saját helyiségében calabrias-ozhatnék. Ezt egyébiránt nem azért mondjuk, mintha csak ezzel töltének az időt kaszinonk tagjai, mert biz itt whisteznek, és préference-oznak is. No de egyébként alig történik egy kaszinóban aránylag több szellemi foglalkozás, mint a miénkben.

** Velenczében múlt hó 20-kán, rövid időközben, két földrengést éreztek. A kettő összesen 12 másodpercig tartott.

** A bécsi cs. k. udvari színháznál Szász-Koburg-Gothai Ernő herczeg „Solange Diana“ operájából a probák megkezdődtek. — Ugyanott e hó 1-jén „Kasztília rózsája“ című új dalmű volt színrehozandó.

** A cs. k. legmagasabb udvarnál e hó közepén kezdődnek meg a Carneval — ünnepélyek.

** Az erdélyi arisztokracia egyik legidősb, s talán legidősb tagja Bánffy Ádám báró, meghalt.

** A Bécsben még 1817-ben alakult „Özvegy- és árva-ápoló társaság“-nak most megjelent évkönyvéből kitünik, hogy a társaság jelenleg egy tagból áll.

** Az on rebesgetett hir, hogy külföld példájára a mi vasutainknál is alkalmaznának nőket, különösen pénztári hivatalokra, sajnálkozásunkra egy illetékesnek látszó lap által határozottan megczáfoltatik.

** Sokszor keserűen emlegették már lap-

jaink, hogy Magyarország leányainak nagyrésze nagyszámmal levő, s a pártoló részvéthez mérve eléggé diszes és tartalmas választéku hazai divatlapjaink mellőzésével, még mindig a külföldi e nemű lapokban keresnek szellemi táplálékot. Legutóbb a „Győri Közlöny“ következőleg fakad ki e szomorú tünemény fölött: „Az ‚Iris‘ című német divatlapnak igen tevékeny apostolai lehetnek városunkban, mert alig van egy-egy jóra való ház, hova a nevezett lap ne járna. Ha csak gusztozsa dolgának tekintenők, semmi szólásunk sem volna hozzá, de midőn saját lapirodalmunk elhanyagolását kell az ügyben tapasztalunk, nem lehet elhallgatnunk s nem kárhoztatnunk azon vétkes közönyt, melyet szebbnél szebb divatlapjaink iránt egy némely urhölgy tanúsít. Ugyan kérdjük, mivel különb az ‚Iris,‘ mint a ‚Nővilág, Hölgyfutár, Divatcsarnok s Napkelet?‘ Mi is láttuk az ‚Iris‘ műmellékleteit, de biz azok semmivel sem különbek a nevezett lapokéinál, sőt a ‚Nővilág‘ horgoló himző stb. mintarajzai még szebbek az ‚Iris‘-éinél. Mi nem bánjuk a ha világ minden nyelvén megjelenő lapokat meghozatja is valaki magának, de ugyanakkor a magyarnak is kell egy kis helyecskét engedni az asztalon mert az igazi műveltség nem csupán abban nyilatkozik, hogy idegen nyelven beszéljünk, olvassunk, hanem legfőképp nyilatkozik abban, ha anyai édes nyelvünket szeretjük, s ha a közművelődést nemzeties irányban terjesztő hazai közlönyöket tettelegesen részvétünkkel ápoljuk. — Vannak tiszteletreméltó kivételek, ezekhez nem szóltunk sőt előttük meghajlunk; de a kik nem kivételek azok az ‚Iris‘ helyett hajoljanak meg a magyar divat lapok előtt.“

** Mióta csak Győrben van a Csabai színész-társulat, nem lehetett onnét egyebet hallani, mint panaszokat a társulat gyengeségéről. Csak a Rónai pár játéka birt az előadásokra közönséget és élvezetet szerezni. Most Rónai, a társulat legjobb s egyáltalán a vidék legjelesebb színművésze, vendékszerepekre utazott Kolozsvárra! A győriek fanyar képpel kívánnak maguknak szerencsét az előadásokhoz. A győri lap szini referense pedig megrendülve felkiáltván: „ki fogja őt helyettesíteni? mi lesz az előadásokból?“ leteszi a tollat, mert ily körülmények közt nemesebb önérzete alatt áll Csabai társulatáról egy betűt is írni, s kéri a szerkesztőt, mentse őt fel a további referenda-írás keserű poharától.

** A cs. k. főposta-ügynökség jelenti, miszerint a Franciaországba küldendő levelek, újabb francia rendeletekhez képest, egy különös borítékba helyezendők, s gondosan lepecsételendők. Csak az így felszerelt levelek fogadtatnak el Franciaországba küldés végett.

** Bécsben „Háziur és korszellem“ című színművet irtak. „Háziur és korszellem!“

** Aggtelek helysége a múlt évben porráégett. Erre vonatkozólag múlt hó 14-ikéről következőket írja egy levelező a „M. S.“-nak. — „A

segítség, habár nem azon mérvben, mint remélhető volt megérkezett. Hanem a mi leginkább megható volt az adományok közt, s mi különösen az elégett egyház híveit örömkönyekre ragadta, azon ezüst kehely volt, melyet Egressy Gábor ur, (a pesti színház jeles művésze,) neje s gyermekei nevében, gyönyörű levél kíséretében a sorssújtotta egyháznak küldött. Ezen áldozó poharat kárpótlásul küldte a tisztelt család azon porráégett aranyhimzetű szőnyegért, melyet hajdan a család ősanja aggteleki származásu Vékei-Szeghő Borbála készített volt a templom urasztalára. A kinek a sors mindenét elvette, a kinek javaiból nem maradt egyebe hamunál, az jótévedője iránti háláját csak azzal róhatja le a mije megmaradt — hamuval; de e hamu alatt tiszta parázként ott ég az adományozók hálás érzeménye, mely értékben drágább az aragnál ezüstnél. Így tesz az egyház is. Ezüstszálok közé menekült féllat körömdarabot, hamumaradványát a kegyelet készítette szőnyegnek, azon utasítással tett le nálam az aggteleki egyház, hogy ezt mint hálája jelét küldjem fel a neki örökre feledhetlen családnak. Meg vagyunk győződve, hogy ez ereklyét, mint másrésztől tisztelete emlékéért a nagyanya vallásos érzelmének, szívesen fogadja az adományozó család, s e lapok szerkesztősége időt veendő magának az idezárt szent hamvakat illető helyére szolgáltatni.“ — A „Magyar Sajtó“ szerkesztősége e megbízatás teljesítését kedves kötelességének tartotta.

** Kalocsán egy tekintély, a kaszinói táncvigalom ellen, mint „uri jogot sértő“ dolog ellen szót emelt.

** Székesfehérvárott, a ft. Farkas Ferencz, nagyprépost ur által alapított „Ferencz-József-nőnövelde“ megnyitása, mint egy levélből olvassuk, ez évi aug. 18-ikára van kitűzve. A szép rendeltetésű intézet külsejére nézve is szép és elég nagy épület, annyival inkább, mert a derék alapító halála után, (melynek bekövetkezése, őszintén óhajtjuk, minél későbbre maradjon;) azon épületrész is, melyben jelenleg lakik, az üdvös czélú intézethez fog kapcsoltatni. Az épület mögött térs kert van, mely az írju növendékeknek kellemes szórakozási helyül szolgál. Az épület a kerttel együtt 20,000 pftba került; alapjául 30,000 pft van letéve, szintén a prépost öngá által, s ezenfelül folytonos tőkésítésül még 2,000 pft. Belszerkezetét illetőleg, nevelőnőkül a pozsonyi Notre-dame-i apácák fognak működni, s a növendékeket kik belakók és bejárókra osztatnak fel, a szükségeseken kívül, a hasznos és kellemes ismeretekben is oktatni fogják. A növendékek valláskülönbség nélkül vétetnek fel. Az intézeti tannyelv nézve, prépost öngá azon biztosító nyilatkozatot tette volna, miszerint két-három apáca mindenestre magyar leend. Ily városban, és környéken, mint Sz.-Fehérvár és vidéke, hol a magyarság tulajdonos, illő és méltányos, hogy a főtannyelv is ezen

állapotokhoz legyen alkalmazva. Ez óhajlás teljesüléséhez reményt látszik nyújtani az intézet homlokán olvasható csupán magyar felirat.

K Ü L F Ö L D.

** Napokban egy tizenhét éves leányka érkezett a potsdami vonattal Berlinbe, s ment egyenesen az uj-csatornához, s — beleugrott. Egy pillanatra eltűnt a víz alá, azonban ismét felbukott, s többé nem is merült el, mert ruháival a szó szoros értelmében a jegedő vízszinre fagyott, úgy, hogy a segélyére sietett embereknek valósággal úgy kellett őt kívágniok. Szándékának oka nincs tudva.

** Az amerikai Egyesült-államokban mult évben 82 vasuti szerencsétlenség fordult elő. Elveszett általuk 119 egyén, sulyosan megsebesült 417.

** Boroszlóban egy házaspár, melynek mindegyik fele túl van a 75 esztendőn, válópert kezdett. Okot a férj hűtlensége adott rá.

** A kedves Ferni-nővérek jelenleg uton vannak Drezda és Berlin felé! — Bécsi hangversenyekből (19 estén) 8000 pengő forint jövedelmük volt.

** Londonban közelebb egy szegény asszony éh halállal mult ki! Valóban megrendítőleg szomorú tünemény ez a világgazdagságu fényvárosban.

** Boz Dickens közelebbi felolvasása annyira épületesen hatott egy gentlemanre, hogy tüstént 2000 fontot (20,000 pft.) adott ki jótékony célokra.

** Az is mert tánczosnő, Lanner kisasszony, 32 gyermekből álló balettársaságával Párisból Londonba ksszül.

** A párizsi színházak a mult év alatt 1,025,937 frankot fizettek ki írói tantieme-ekre. Ebből legtöbb esik az opera-comique-ra (127,252 fr.) legkevesebb az olasz operára (276 fr.)

** Baliq uer ville-ben (Franciaország) egy urhölgy a létráról leesvén, legkiseb sérelme se történt, hanem szép szénfekete haja a nagy ijedségtől egészen megőszült.

** California még most is, sőt tán inkább mint valaha, nagy nőhiányban szenved. Midőn nem régegy kivándorlókkal rakothajó érkezett oda s a californiaiak hírét vették, hogy annak fedélzetén nagyrészt hölgyek vannak, a hajó megérkezésére kitűzött napon ezer meg ezer ember csődült össze a parton, s midőn a hajó horgonybocsájtásra megállt, s csónakokat eresztett le utasai partraszállítása végett, több mint 30 fiatal ember, a pályatársakat megelőzendők, a tengerbe ugrott. Három kivételével, kiket uszásuk közben czápák nyeltek el, mind elértek a hajóhoz s annak fedélzetére felhuzatván, nyomban el is jegyezték magukat ugyanannyi választottal. Egy negyedik

fiatal ember bal lábát, épen midőn a hajó oldalán felmászott, harapta el egy czápa, s nagyon elbulsulta magát a fölött, hogy ha már most egy részről hozzájutott is az alkalomhoz megházasodhatni, de másrészt kétségtelenül ki van téve azon bajnak, hogy ezentul semmiesetre se járhat szabad lábon.

** Párisnak egy nagynevezetességü egyénisége halt meg — a gazdag Bousset marquisonő, más néven: a szegények őrangyala. Temetése, végrendelete szerint nem került többé mint, 30 frankba a mi pénzszámításunk szerint mintegy 12 pfrtba. Életében a szegények ápolója, segítője mindennapi gondoskodója volt, úgy akart eltemettetni, mint azok, szegényen, pompa nélkül. A 30 frankos temetést Páris legelőkelőbb nevezetességei, a császár titkára, szárnysegédei, s nagy sokaság kísérték. A marquisonő, szegényei javára ámbár roppant vagyona volt, minden kényelmet megtagadott magától, elvonulva olcsó padlás szobában lakott. Fia ki nagy örökségénél, s előkelő születésénél fogva tündöklésre volt hivatva, minden zugolódás nélkül vetette alá magát forrón szeretett anyja házirendjének. A marquisonő nemcsak Párisnak, hanem a kornak is nevezetessége volt, s neve a „Történet hölgyei“ közé fog iratni. Mert a mit itt elmondunk róla csak morzsányi töredék életéből.

** Remélhetőleg, nem mi teszszük először azt a fölfedezést, miszerint a virágok is alá vannak vetve a divat uralmának. Párisban például ez idők szerint még a Camelia is háttérbe van szoritva, mert a saison divatvirága a — szegfű! Ezt tenyésztik most nyakrafőre a meleg házakban, s a delnök hajában, kezében és keblén, csak szegfűt lehet látni.

** Berlinben egy muszka dandy, imádottjának kitömött jegesmedvével kedveskedett.

** A házassulóban levő fia-Rotschild tüpénzül 200,000 frankot ad menyasszonyának, e mellett 25,000 frankot nászruhára, ragyogó fogatot, és sok sok csillogó csecsebecsét.

** Hírek néhány, külföldön tartózkodó hazánkfíáról. Stéger Londonba szerződött a reggeli hangversenyekhez. Joachim hegedűvirtuóz a hannoveri király által a Guelfrenddel tiszteltetett meg. La Cinna Oszkár még folyton Madridban, Reményt pedig Londonban bámulják. Az utóbbinak hazajövetelét még az őszre, mint bizonyost hirdették, azonban úgy látszik, hiába várunk rá.

** Bukarestből írják, hogy az ottani magyarok által „Hunnia“ név alatt alakított olvasóegylet folyton virágzóban van. Alapítása évnapiját minden esztendőben tánczvigalommal ülik meg. Ujabbán magyar dalárda is alakult ott.

** Sajnálatos, hogy a crinolinának, szépsége mellett, azon kegyetlen tulajdonsága is meg van, miszerint tulajdonosnőjét könnyen tűzveszelelembe ejti. Közelebb két drezdai fiatal leánykával történt meg azon szerencsétlenség, hogy az

udvari bálról hazaérve, ruháik, épen crinolin-mi-nőségükmiatt, meggyuladtak. Mindketten veszélyes égéseket szenvedtek, sőt az egyiknek hálálavárható.

** Egy speyeri takács, kit már régóta, messze vidéken legjobb lövőnek tartottak, meg-akarván gőzödni, hogy mennyire bir hát tulajdonképen ez ügyességgel, 12 éves fiát a kertbe hitta, s egy burgonyát tett fejére, hogy puskájával azt lelővi. A fiu bátran kiállt, az apa jókora távolságról — lőtt. A gyermek sérületlen ott állt fején burgonyával, mely közepén keresztül volt löve. A takács, szomszédainak is be akarván mutatni borzasztó ügyességét, azokat összehította. Ezek közül azonban csak egy jelent meg. A gyermeknek mindamellert ismét ki kellett állnia a hajmeresztő produkcióra, s minthogy már sötétes volt, lámpát is tartott kezében. A lövés most is szerencsés volt, csak hogy a golyó a burgonyán kívül a gyermek fővegén is keresztül repült. A bíróság értesülve az esetről, 5 napi fogságra, s pénzbírságra ítélte a vakmerő embert.

** A párisi nagy operánál Borghi Mamónak 70,000 frank fizetése van; ugyanannyit kap Roger tenorista is.

** Ristori fellépéseire nem telik meg a nápolyi Fondo-színház. Pedig Ristori ott is csak oly nagy, jobban mondva, ott is csak úgy legnagyobb, mint mindenütt. Hanem a nápolyiakra több hatással bir lenni Sadowski nápolyi színész nő intriguaja, mint a felkent művészet.

** Párisban nagy zajt csinál jelenleg egy kis magyar hegedü-virtuóz. Neve Ketten Henrik, bajai születésű, s csak 10 éves. Első hangversenyét mult hó 19-én adta, mely alkalommal Meyerbeer, Halewy és Roger (ki szintén közreműködő volt a hangversenyen) dicsérő nyilatkozatokkal árasztották őt el. A kis csodagyermek, Párisból Bécsbe készülne.

** Legujabb párisi bál-toilette. Á la Victoria-hajfodrozat, jobbról és balról széles bouele-okkal, vagy a haj félig hátrasimitván a homlok fölé keskeny fonadék hajlik keresztül; hosszú oldalfürtök. Coiffure á l'Oriental, arany- és ezüstszinorkból, közbefonva gyöngy- és koralzsinórok; a virág-coiffur-ök is gyönggyel ékitvék; a virágvelek jegeczesek, ugynevezett jégvelek. Bálruhák virágokkal ékitve, s feltűző-csokrokkal ellátva.

T Á R C Z A.

NEMZETI SZINHÁZI JÁTÉKREND.

Jan. 26. A nyugdíj-intézet javára: Régi pénzek. Új átdolgozás szerint Fáy Andrásról. — A mi színházi közönségünknek csak igen kis része az, mely a régi dolgok iránt kegyelettel viseltetik, azért ez az este a nyugdíjintézetnek alig jövedelmezett valamit. Pedig Hegedüsné is játszott. De hiába! nekünk már nem kell semmi. Ránk ille- nek Döbrögi uram böcs szavai: legnagyobb baj az, mikor az ember maga sem tudja, mi baja? . .

Jan. 27. Norma. Bellini elragadón szép operája. — Tiefensé k. a. utolsó föllépte. Közönségünk csöndesen vált el a vendégművésznőtől. Ellinger egyszer egészen elhagyta hangja, úgy szinte megdöbbsent a közönség. Főherczeg Albrecht Főkormányzó ur Ö cs. fensége magas hitvesével Hildegard Főherczegasszonnyal az előadást végig tartó jelenlétükkel szerencsétlen kegyeskedtek.

Jan. 28. Egy bukás sikere. Vigjáték Dob-sától 3 felv.

Jan. 29. Vanda. Er. opera Dopplertől. — Ellinger igen szépen, úgy énekelt, hogy még azokat is, kik pisszegni akartak (ugy látszék, voltak ilyenek) — tapsra ragadta.

Jan. 30. A lövészegylet álarczos bálja.

Jan. 31. Liliomfi. Ered. vigj. 3 felv. Irta Szigligeti. — A czimszerepet Füredi adta, a beszótt népdalokra s Hegedüsnére való tekintettel,

azon kilátásból, hogy majd az ének mindent helyre üt, s a darab szavaló részével a közönség úgy sem törődik. Hanem a közönség nagy része, bármennyire el is szokott ragadtatni Füredi népdaléneklése által, még is legalább azt kívánhatta ez estén, vajha Füredi csak énekelt s Szerdahelyi játszotta volna Liliomfit. Hiszen nálunk ennél csalódásrontóbb, furcsább dolgok is történtek már! — Egy szóval: Liliomfiban sokkal nagyobb, lényegesebb a drámai mint az operai elem, vagy még helyesebben: a népszimüi dalokban magukban is több a színész, mint az énekesi feladat, ha ugyan azok a személy és egyes néposztály jellemzésére vannak helyesen választva, s nem a raktárból vaktában előránczizálva, és a „téli nyáron“ féle „későn korán, éjjel nappal“ dúdolt szép alföldi dal akármi remek is, azért meg lehet untatni, s nem következés, hogy minden helyzetbe s személyhez oda illik. Népszimüben dalolja el a gulyás nótáját a gulyás, vagy legalább is férfi, ne pedig a kisasszony. — Azután olyan ügyes bonyodalom, mint a 3-ik felvonásbeli, megérdemelné, hogy komikumának elevensége meg ne rontassék valamely segédszínész nehézkessége által. Értjük Szücsöt, ki akkora szerepet ugyan elmondhat, de csak oly jelenetben, melyben az egésznek élénksége nincsen nagy behatással. Schwarz szerepével jövőben Szilágyi lekötelezhetne bennünket.

Februar 1. Gizella. Ballet. Ezt megelőzte:

A tiszaháti libácska, Vigj. 1 felv. Németből színre alkalmazta Bulyovszkiné. Főherceg Albrecht Főkormányzó ur Ö cs. Fensége magas hitvesével Hild egard főhercegasszonynyal az előadást végig tartó jelenlétükkel szerencsétlenül kegyeskedtek.

EGYVELEG.

** Családi párbeszéd. — Férj. Édesem, én valóban véghetlenül szeretném tudni, hol vette kis Károlyka fiunk ezeket a kiállhatlan szeszélyeket, csak nem tőlem? — Nő. Bizonyynal nem; te legalább, tudtomra, még egyet se vesztettél el a magadéiból.

HÁZIKÖNYVTÁR.

Héva. Regény Mérytől. Francziából fordította Huszár Imre. Egy füzet. Legnagyobb nyolczadrét. 48 lap. — Maholnap alig lesz mit e rovatunkba fölvenni, mert csak nem lehet kívánni, hogy az írók és kiadók, maguk és a kritikusok számára irjanak és adjanak ki könyveket. Ugy látszik, a közönségnek se jó se rossz könyv nem kell többé. A jelen regény a Szép. K. mellékleteül jelent meg, de mivel egyike a legérdekfeszítőbb olvasmányoknak, fölös példányok is nyomattak, mi fölveszszük e rovatba és ajánljuk, mivel kiválólag azon művek közé tartozik, melyek a hölgyek tetszését szokták megnyerni. Avagy kell-e érdekes tárgy, mint a következő: Egy indus nábob, kinek csodaszép nője van Két europai utazó, egy angol és egy francia, egyik vakmerőbb mint a másik; a nábobot a szép nő imádói elteszik láb alól, 24 db tigris veszi körül egy tóban, tehát menthetlenül elveszett. A szép özvegy tizenkét tigrist kíván boszúáldozatul, úgy, hogy azokat egy ember löje magányosan; a francia egy éjen tizenhatot lő egy vasalkitkából. Mármár övé az özvegy, midőn megjelen a holtnek hitt férj! Kell-e több? — Egy időben hibáztattuk a fellengző, a valótól messze csapongó ábrándizgató regényeket, mert akkor az ifjuság kelleténél rajongóbb, feszült lélekállapotban volt. Most azonban annyira bele süppedt a 'reál', 'materiál' irány fénytelen mozdulatlan tavába, hogy magasb eszmények iránti lelkesedését végkép elveszteni látszik, s csak a gunyban, a nemesnek és szépnek a szivtelen józanság általi kicsufolásában lel némi sivár örömet. E baj ellen a francia regényeknél claszicusabb alkatu műveket is ajánlhatnánk ugyan, de azok most épen igen messze vannak a kor izlésétől, — s csak annyit mondunk ezuttal, hogy ha valaha úgy most nem ártalmasak, sőt tán hasznosak az életpiros színű francia regények, a modern idealismus e hőskölteményei, legalább pillanatra egy kis lelket vernek a fásult nem-

zedékbe, beláttatván vele, hogy az élet, mely a költészetet kizárja, s érzelmek, szenvedélyek és indulatok helyett pusztá számvetés kormányozza — nem sokat ér.

MAGYARÁZATA

a mai számunkhoz mellékelte mintarajznak.

1. sz. Főkötő himzett mousseline-ből, és csipke betétekből. A tullbavolet-ba egymásra soronkint következő csikok vannak alkalmazva. Ezekbe zöld szalagok huzandók. A bavolet alsó szélét keskeny csipke futja be. A főkötőnek sima tüllből készült, és szintén csipkével szegett czifrázata coquillé-alakban van alkalmazva. A kötőszalagok széles zöld tafotából, melyre jóval keskenyebb fekete bársonyszalag van foglalva.

2. sz. B. S. jelbetük. Lyuggatva.

3. sz. Mantill rajza.

4. sz. Zsebkendő-szegélyzet. A széles csikok Valenciennes-nel foglaltatnak be; a többi rész fesztonozva.

5. sz. O. S. jelbetük, magas himzés; virágozva.

6. sz. E. jelbetü. Magas himzés.

7. sz. I. jelbetü. Magas himzés.

8. sz. C. jelbetü. Magas himzés.

9. sz. Fichu pongyolához; himzett mousselinből, s ugyan abból egészen egyszerűen szegett tuyaute-val ékitve.

10. sz. A. E. jelbetük, magas himzés.

11. sz. C. jelbetü, magas himzés.

12. sz. M. jelbetü. Magas himzés.

13. sz. Horgolt csipke. Szegélyzetekre.

14. sz. Egymásba kanyargó S. A. jelbetük. Magas himzés.

15. sz. A. M. jelbetük. Magas himzés.

16. sz. S. jelbetü. Magas himzés. Virágosan.

17. sz. G. jelbetü. Magas himzés.

18. sz. Reggeli főkötő himzett mousselinből; elől három, hátul három feston-czifrázattal ékitve. A czifrázat szintén himzett mousselinből. A bal oldalon nagy szalag-rosette-ek.

19. sz. E. M. jelbetük. Magas himzés.

20. sz. Derék-rajz, pongyolához.

21. R. Magas himzés.

22. sz. Egymásba kanyargó C. A. jelbetük. Magas himzésben.

23. sz. Betét, fejevankosokra. Angol himzés.

24. sz. A. jelbetü, magas himzés.

25. sz. B. jelbetü. Magas himzés.

26. sz. C. jelbetü. Magas himzés.

27. sz. R. jelbetü. Magas himzés. Virágozva.

28. sz. Rajz, virágos czifrázatokra.

29. sz. H. jelbetü. Magas himzés.

30. sz. Adel. Magas himzésben.

31. sz. Victor. Magas himzés.

32. sz. H. jelbetü. Magas himzés.

Vasárnap febr. 13. 1859.

7. szám.

Harmadik évi folyam.

NŐVILÁG.

HETILAP

A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Szerkeszti

VAJDA JÁNOS.

Szerkesztő szállása : Czukor-utca 6. szám. — Kiadó-hivatal : Pesten egyetem-utca 4. szám.

Előfizetési föltételek 1859. évre :

A bélyegdíj általános behozatala végett kénytelenek lévén a félelvi előfizetési díjt 30 kr. pénzzel fölemelni, kérjük a t. előfizetőnőket, méltóztassanak erre az előfizetési díjak beküldésekor figyelemmel lenni.

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordatva :

Fél évre (januártól június végeig) 3 ft. 30 kr. pp., vagy is 3 ft. 70 kr. uj pénz.

Egész évre (januártól december végeig) 7 ft. pp., vagy is 7 ft. 40 kr. uj pénz.

Tíz egyszerre beküldött előfizetésre egy ingyenpéldány járul.

Az előfizetési öszletek a „Nővilág“ kiadó-hivatalához (egyetem-utca 4. sz.) bérmentve intézendők.

Kiadja Heckenast Gusztáv Pesten.

☞ Folyó félelvi teljes számu példányokkal folyvást szolgálhatunk.

VIDÉKI LEVELEK.

Debreczen, 1859. febr. 4-én. Komlósy Ida, Kövérné assz. nemzeti színházunk egyik kitünő művésznője, vendégszereplési működését tegnap fejezte be szinpadunkon. A darabok, melyekben föllépett, következők valának: „Lecouvreur Adrienne“, „Indiana“, „Szép marquisnő“, „Medea“, „Déliláb“, „Rejtélyes árva“ és „Stuart Maria“. Sajnálattal kell kijelentennem, hogy én a tisztelt művésznő működésének ideje alatt nagyobbára távol levén a városból, őt csak két szerepében „Medea“ és „Stuart Mária“-ban láthattam, s így csak ezekbeni működéséről szólhatok. — Tehát láttam őt (jan. 29-én) „Medea“ szerepében, melynek ábrázolásával, mind a felfogást, mind a kivített illetőleg, akár az anyai hő és gyöngéd szeretet, akár a fellázadt bosziindulat kinyomatát, s tekintőleg a két ellenkező szenvedély nagyszerű küzdelmeinek visszatükrözését veszem mérlegbe, elmondhatom, hogy a tisztelt művésznő nagy szerencsével s lehető tökélyvel felelt meg művésznői feladatának, s játékanak főbb mozzanataiban a szép számu közönséget kitörő lelkesedésre ragadta. Hasonló szerencsével küzdött meg (febr. 3-án) „Stuart Maria“ szerepével is, melyben — kivált a 3-ik felvonásban Erzsébet királynővel jelenete — minden szívet megindított és elragadott. Ennyit a derék művésznő köztünk működéséről; itt működésének hatásáról azonban meg kell jegyezmem, miszerint noha közülünk mindenki elismeri a tisztelt művésznő magas művésznői képzettségét, s annak egy pár alkalommal sietett is közönségünk szép számmal megjelenésével elismerését kifejezni: mégis egy pár alkalommal nem vala a részvét oly mérvben kifejezve, mint azt a derék művésznő művészete érdemelte volna. S mi ennek az oka? bizony nem más, mint Láng Bódi és Albisi egyesült társaságának rettenetes gyenge volta, mely társaságból, ha az apa szerepekben jeles Csicszért, s a szeleburdi szerepekben magát Láng Bódit s nejét, mint népszínművekben használhatót, s egykét szerepében Albisinét kiveszszük, elmondhatjuk, hogy a többi tag minden birálaton alul áll. És már most vegyük csak! egy ily társaság közreműködésével egy elismert művésznő szinpadra lépett; tegnap Békési állott mellette mint

szerelmes, ma mint hős, s mindkét szerepben rossz, sőt rosszán is rosszabb; mert azonkívül, hogy egyik szerep sem szakmájába vágó, még szerepét sem tudja, és történnék botrányok; a hős, vagy szerelmes most elkésik, majd jókor jön ugyan, de elakad, s a vendégművésznőnek legszebb jelenetét elrontja. Ilyeneket tapasztalván Láng Bódi a jó szándoku igazgató, mit csináljon? resignálja magát a szakmájába nem vágó szerepekre is, s ma szerelmes, holnap komoly államférfiu szerepében köszönt be, nem is kell mondanom, hogy mindegyikben szerencsétlenül! — Hát a különben türelmes publikum mit csinál ezek tapasztalása folytán? Mosolyog, sajnálkozik és indignantodik; s elvégre is a különben általános tisztelt vendégművésznő szenved a hátrányt mindnyájaért; mert a közönségnek ma egyik, holnap másik része marad el, sajnálván ugyan a műélvezettől megfosztatást, de még jobban a tisztelt művésznőt. S mind ezekből mi a tanulság? az, hogy ha az illető vendég nem ismeri a társaságot, melyhez vendégszerepre híva van, tudja meg kéz alatt, hogy minő erővel rendelkezik az — szóval, hogy lehet-e annak közreműködése mellett tisztességesen s kellő dicsőséggel vendégszerepelhetni. Mi egyébiránt áldásunkkal s azon jó reményünkkel bocsátottuk el a kedves művésznőt, hogy máskor, jobb időben és körülmények közt vele még találkozni fogunk. Adja Isten! — Társaséletünk — daczára a farsangnak — igen csöndes s nincs reményünk, hogy ez idén nagyon mulatságzajos legyen. Veszter Sándor mult hó 19-én megtartotta az ugynevezett gyermekbált, melyből azonban a nagyobbaknak is jutott annyi, a mennyi kellett. A Casinótársulat ez idén csak két jótékony czélú tánczvigalmat tartand — az egyiket febr. 9-én, a másikat pedig mart. 2-án; s reményünk van, hogy egyik vendéglősünk Tornai Ferencz is rendezend egyptár álczásbált; ennyiből álland az egész multság. Színházunk gyönyörű terve — Ybl által elkészítve — mostanában érkezett meg hozzánk; minek következtében — mint értesülve vagyok — a részvény-társulati terv hova elébb felsőbb helyre fog jóváhagyás végett fölterjesztetni. E szerint a színházépités ügye fokozatos előhaladás utján mozog. Isten velünk! r. l.